

Steven de Waal.

De overheid kan het niet alleen

Door: Redactie DDB

08-07-2024

Politiek en Overheid Nieuws

Is er een grotere rol weggelegd voor maatschappelijke initiatieven? De politiek staat voor grote opgaven die om drastisch ingrijpen vragen, inclusief stevige bezuinigingen. Alle ogen zijn gericht op Den Haag. Is dat terecht? Is de politiek in staat om hier alleen een leidende rol te vervullen? Dat vragen Steven de Waal en Theo Schuyt zich af in een opiniestuk in Binnenlands Bestuur. Een beknopte samenvatting.

Nederland heeft genoeg van een overheid die de verontruste burger als een beleids- of politieke opgave definieert en daarmee niet serieus neemt. Dit wel te doen is een eerste stap in de goede richting. Herkennen en erkennen dat maatschappelijk initiatief een onafhankelijke en zelfstandige samenlevingskracht vertegenwoordigt. Met wie te praten en te onderhandelen is.

Wanneer dit positieve feit wordt genomen als uitgangspunt, ontstaat het politiek gedragen inzicht dat het nu gaat om 'maatschappelijke privatisering'. Ga praten en met elkaar kennismaken. Wanneer blijkt dat het maatschappelijk initiatief voldoende georganiseerd is, start overleg om te kijken of, en zo ja waar elkaar te versterken.

Gewoon geld geven

Zie het project ‘Gewoon geld geven’ van initiatiefnemer Kansfonds om armoede te bestrijden in samenwerking met de gemeenten Zaanstad, Tilburg en Amsterdam. Bij onvoldoende organisatiegraad wordt overheidssteun geboden. In gevallen dat het maatschappelijk initiatief te weinig ontwikkeld is, wordt opbouwwerk door de overheid ter beschikking gesteld.

Het maatschappelijk initiatief dient dus werk te maken van verdere draagvlakvergroting. Dit betekent bouwen aan een infrastructuur en het vergroten van de eigen financiële basis, onder meer door het heffen van contributies, het uitgeven van maatschappelijke aandelen of obligaties, fondsenwerving en crowdfunding.

Privatiseer naar maatschappelijke initiatieven

Dat het maatschappelijk middenveld grotendeels is verdwenen door ontkerkelijking en individualisering is een hardnekkige misvatting. Het tegendeel blijkt het geval te zijn. Denk aan de groei van burgercollectieven, zorg- en wooncorporaties en energiecollectieven. Nog afgezien van de zes miljoen vrijwilligers en de vele filantropische fondsen. De burger is mondiger dan ooit. Het is aan de politiek om daar naar te handelen.

Ook de overheid zelf is te beschouwen als een maatschappelijk initiatief, schreef de Raad voor de financiële verhoudingen. In zijn advies – *Tussen betalen en bepalen. Publieke bekostiging van maatschappelijk initiatief* – lezen we: ‘Voor het oplossen van ingewikkelde vraagstukken is het de kunst om de flexibiliteit van maatschappelijke initiatieven te combineren met de waarborgen van het overheidsbestel.’

Rolzuiverheid en heldere communicatie

En verder: ‘Er is niet langer een vaste relatie tussen betalen en bepalen. Om die reden zijn rolzuiverheid en heldere communicatie over wensen en verwachtingen belangrijke voorwaarden voor een vruchtbare samenwerking tussen overheden en initiatieven.’

De oproep van beide opineschrijvers aan de overheid is helder: privatiseer naar maatschappelijke initiatieven.

Steven de Waal is oprichter en voorzitter van de Public Space Foundation.

Theo Schuyt is hoogleraar Filantropie aan de VU en partner van Charistar, een dienstverlener voor de non-profitsector.